

1912

یبارانگان یازولری
اوزگار تورگه اداره

اختیارلیدر. باصلمغان
یازولر کیر و فایتار لیماز.
مارقه سز خطلر قبول
ایدلماز آدرس آلماشتروغه

۲۱ تین آلنور.

آدریسنی آچق

یازولری اوتنله

آدر سسز مقاله لر

درج ایدلماز

بره ملاب ۱۲ تین

بره ملاب ۱۲ تین

ولولا دفع الله الناس بعضهم ببعض لهدمت صوامع
وبیع وصلوات ومساجد يذكر فيها اسم الله
كثيرا ولينصرن الله من ينصره ان الله لقوى عزيز

دین و معیشت

زمان تا عیسی، ۳۱ دیکابر ۱۹۰۶ سنه سنده

دوامی ۶ نچی سنه

هفته ده بر دفعه یلغه ایلی نسخه نشر اولنور، دینی
علمی و سیاسی ژورنالدر.

اورنبورغ
و باشقه شهرلرگه
بلا تفریق

سنه لك بهاسی ۴ صوم تین
بارم سنه لگی ۲
وچ آیغی ۱
بر آیغی ۵۰

چیت مملکتلرگه
سنه لك بهاسی ۶ صوم
بارم سنه لگی ۳

اورنبورغ ژورنال
« دین و معیشت »

تیلیفون نومر ۲۸۶

بره ملاب ۱۲ تین

بره ملاب ۱۲ تین

اورنبورغ و باشقه یرده اولان شا کردلرگه بلا تفریق یلغه ۳ صوم یارطی یلغه ۱ صوم ۵۰ تین.

فهرست

مسئله.

ایکی عید

مشایعه

استشهاد

عنقا مفتی

فیلیه تون.

تورلی خبرلر.

خارجی خبرلر.

اورنبورغ خبرلری.

فلسفه عبادتکده رديه

صحیفه ریحان

t.me/schifeleribiz

u.u8686@gmail.com

بو اثر محترم محمد صادق حضرت عثمانی نك صوكت
وقت لر دهغنه یازغان اثری اوله رق غایت حکمی
و علمی نادره المثل بر رساله در.
زمانم زده فلسفه بیاعلمی و حکمت بقالاری چوق
اولدقندن شونلره قارشو تور مق ایچون هر بر اهل
دیانت که بو کتابک بر نسخه منی بولندر مق ضرور در.
رساله دین و معیشت اداره سنده ۱۵ تیندن پوچته
ایلان ۱۷ تیندن صاتلدر پوچته مارقه سی هم مقبولدر.

I

خ. ق طرفندن سؤال لر.

۱ نچی سؤال بر میت صعتمده «بنی فلان بر گه دفن قیلوگر» دیب وصیت ایتسه، وصی طرفندن شول وصیت توتولو تیوشلی بولور می یعنی میتنی شول وصیت ایتکان برینه دفن قیلو وصیغه شرعا لازم اولور می؟

۲ نچی سؤال زکوة که بیروور که یارامی تورغان صارق برانن هم صارقنی ایکسن حقه کیسکانه براننک حقی صارقنک حقینه برابر بولسه، یا که صارق حقندن ارتغراق بولسه، ایمدی زکوة آلوچی براننی آلاسی کیلسه شول براننی صارقنک حقی ایچون بای فقیر که بیرسه، جائز بولوب زکوة ساقط بولور می؟ هم صارقنک حقندان براننک حقی نیک ارتغون، بای فقیردن کیرو فایتاروب آله جائز اولور می؟

۳ نچی سؤال بر حیواننی ماشینه ایکی بولهک قیلوب کیسوب کیتسه ده مذکور حیواننک جانی چقماس بورون ذبح قیلنسه ایتنی آشارغه حلال اولور می؟

۴ نچی سؤال بر مسلماننک ایکنچی مسلمانغه بیر اچکی (دینی) بولسه آلاچقلی کشی ترک وقتنده بیر اچکلی کشی دیننی بیره آلهاسه، آلاچقلی کشی وفات بولسه، بر اچکلی کشی دیننی تصدق برلان فوتیلور می؟ یوقنسه میتنک وارقلارینه بیرو تیوشلی می؟

۵ نچی سؤال شوشی ۴ نچی مسئله ده گی دین ایاسی آلاچقلی میت کافر بولوب هیچ وارثی بولماسه عصبه سی بولماسه شول میتنک حقندن مذکور مدیون

نچک قو تیلور؟

۶ نچی سؤال بر کیشینک ایکی خاتون بولوب هر ایکی خاتوندن بالالار بولسه، بر خاتوننک ایر بالاسی ایکنچی خاتوننک قز بالاسنی یا که قز بالاسنی نک قز بالاسنی نکاحلنوی جائز می؟ بعض بر ملا جائز دیب قنوا بیره بو نچک؟

اداره- ۱ نچی سؤالنک جوابی میتنک بو وصیتنی وصی طرفندن توتولورغه تیوشلیدر. یعنی میتنی وصیت ایتکان برینه دفن قیلو تیوشلیدر اگر ده وصیت ایتکان یری بک یراق بولوب حمل مؤنتی تر که که توشماسه. (ولو اوصی بان یدفن مقبرة کذا بقرب فلان الزاهد یراعی شرطه ان لم یلزم فی التركة مؤنة الحمل) خلاصه الفتاوی قبیل الفصل الخامس فی الایضا والعزل یعنی بر او «منی فلان قبر ستانغه فلان زاهد یاننه دفن قیلوگر» دیب وصیت قیلنسه، شرطی رعایه قیلنور وصیتنی توتولور اگر ده تر که که حمل مؤنتی توشماسه دیهدر.

۲ نچی سؤالنک جوابی سؤال چوالچق یازلغان مراد حقیله آکلاشلیدر.

۳ نچی سؤالنک جوابی ۹۰۹ نچی یلنک ۱۱ نچی نومبر مجله ده اوشبو سؤال کبی بر نچی سوالگه شویله جواب ویرلشدر. فقط عباره فقیهه ارنی ترجمه ایتلمگان بو نومبر ده ترجمه سنی هم یازارمز.

«۱ نچی سؤالنک جوابی توبنده گی روایتکه بناء بویله حیواننی ذبح ایله بولسه ده امام ابی یوسف رحه الله فاشنده اکل درست توگلدز. (و ذکر ابن سماعه فی نوادره عن ابی یوسف رحه الله تعالی لو ان رجلا

قطع شاننا نصفين ثم ان رجلا فرى او داجها والرأس يتحرك او شق بطنها فاخرج ما في جوفها وقرى رجل اخر الاو داج فان هذا لا يؤكل لان الاول قاتل) هندية ج ۵ صحيفه ۲۹۱ فى المترقات .»

يعنى ابن سماعه اسمى عالم اوزينك نوادرند امام ابييوسف دن روايت قيلوب ايتيه: براو بر فوينى اورطالى كيسسه ده شونند نوك ايكنجى براو كيلوب مذکور فوينك باشى حرکتلنگانى حالده آنى ذبح ايتسه ياکه براو بر فوينك قارنى ياروب ايچندن ايچا گيلار ينى چغار سه ده ايكنجى براو كيلوب ذبح ايتسه بو فوينك ايتى آشالماز زيرا آنى اورطالى كيسو اولتوره چکدر بناء عليه ذبحنك فائدهسى بولمى قاله ديمکدر .»

«لکن امام اعظم رحمه الله عليه قاشنده بويله حيوانك باش طرفنى ذبح ايدلسه قبل الذبح حيوتى معلوم بولغانده شول طرفنى اكلنك جوازي توبانده گى عبارتدن آکلاندر، (ومنها) اي من شرايط الزكاة» قيام اصل العبيات فى المستأنس وقت الذبح قلت او كثرت فى قول ابيحنيفه رحمه الله تعالى وعند ابييوسف ومحمد رحمه الله تعالى لا يكتفى بقيام اصلها بل تعتبر حياة مستقرة كذا فى البدائع ومشقوقة البطن اذا ذبحت ينظر ان كان فيها حيوة مستقرة حلت بالذبح بالاجماع وان لم تكن الحياة فيها مستقرة تحل بالذبح سوا عاش اولا يعيش عند ابيحنيفه رحمه الله تعالى . وهو الصحيح وعليه الفتوى كذا فى محيط الرخسى) هندية ج ۵ ج ۲۸۶ (والفتوى على ما ذكرنا لابي حنيفة رحمه الله تعالى اولاً) قاضيجان بهامش الهنديه ج ۳ صحيفه ۳۶۸ .»

يعنى حيوانك ايتنى ذبح برلن پاكله ونك شرطندن، يورط حيواننى ذبح وقتنده از بولسون كوب بولسون اول حيوانده جاننك بولويدر . بو ايسه امام اعظم قاشنده در . امامين قاشنده ايسه بوغنه يتهى بلکه برنى قدر وقت اولماينچه تورورلى حيات (جان)نك بولوى معتبردر . بدائع اسمى كتابك هم شويله مذکوردر . ايندى قارنى يارلغان حيوانده ذبح

وقتنده بر نيقدر تورورلى حيوة بولسه اول حيوانك ايتنى ذبح برلن بالاجماع حلال بولدر . اگر حيوة مستقره بولماسه تيلاسه ياشارلك بولسون تيلاسه بولماسون امام اعظم قاشنده اول حيوان ذبح برلن حلال بولدر . صحيح روايه شوشى فتوى ده شوگادر . محيط رخسى ده هم شويله مذکور ديمکدر .

«اما بويله حيوانك فويروق طرفنى اكل ايتمك نك مطلقا وبالاجماع درست اولماو چيلغى توبانده گى روايتدن آکلاندر . (قطع الذئب من الية الشاة قطعة لا يؤكل المبان . واهل الجاهلية كانوا يأكلونه فقال صلى الله عليه وسلم ما ايبين من الحى فيوميت) بزازيه بهامش الهنديه ج ۶ صحيفه ۳ وهنديه ج ۵ صحيفه ۲۹۱» يعنى بر بورى فوينك فويرغندن بر قطعه (كيسك) اوزوب آلسه، شول اوزلگان فويرق آشالماز اهل الجاهلية شونى اشى طورغانلر ايدى بيغمبرمز عليه اسلام «ترك حيواندن آيرلغان نرسه ميتهدر» ديدى ديمکدر . شولاي بولغاچ فويرق طرفى آشالماسقه توشنى بولدر . «زيرا بو حيوانك فويروق طرفى (ما ايبين من الحى فهو ميتة) حديث شريفنك عمومته داخلدر .»

مونه ايندى ۹۰۹ يل ۱۱ نومبر مجله ده كى جواب شونده تمامدر . ايندى بوجواننى اشبو مسئله مزگه تطبيق فيلساق اورتالى اوزلگان حيوانك باش طرفى ذبح بعدنده امام اعظم قاشنده آشارغه يارى . فويرق طرفى بالاتفاق آشارغه يارامى ايديكى آچق آکلاندر .

۴نجى سؤالنك جوابى بير اچكلى كشينك الاچقلى كيشيسى وفات بولسه، بير اچكلى كشى بير اچكلى شول وفات بولغان الاچقلى كشينك وارثلرينه بير و تيو - شليدر . زيرا الاچقلى كشى وفات بولوى ايله انك بير اچكلى كشى بولنده گى حقلرى بارده وارثلرينه كوچه در . (وسئل نصير عمن يجحد دين رجل هل يستخلفه الطالب او يتركه من غير استخلاف قال هو بالخيار فى الاستخلاف فان مات الطالب صار الدين

مشترك زوجلرندن بولسه بو اراده نكاح يوريدر؛
بعض ملائك جائز ديب فتواسى اشبو صوكفى شفقسه
قاراب بولسه ده ممكندر.

II

عزيز محترم محور افندمن توبانده يازولاچق
سواللر مزگه دين نامنه دين معشيت مجله معتبره
آرقلى جواب يازماقنكزنى اوتندوم ممكن بولسه
تيزونده چغه ترغان ژورنالغه يازلسه ايدى.

دين معيشت خروچندان بيرلى هيچ تخلفسنز
آلا ترغان مشترى لار نكز دن هم بيلعى ۷۵ نچى نومير
ايله كيله تورغان مجلهنى اوقوچيكنز.

بزوم شمردان قريه سنده اوشبو سنه ماه شريف
كراسى هفته آراسنده دوشنبه كوني كيچ يسيع نماز
ينه كيلوب تراويح اوقيمز ديه يسيع مز نك سنتن
اوقچاچ جماعتكه ايتيدور. محله قومي راضى بولماينچه
يسيع نمازى تمام بولغاچ سنه بولماسينه چغوب هر
قايسى اتفاق برله وتر نمازون اوقوب مسجددن
طارالغانلر.

سهشنبه كون برنچى محله امامى برله تراويح
اوقوب چهارشنبه كون صائم بولدىلر. ايندى بو
محله خلقى اوز اماملرينه تابع بولماو سببلى آثم
بولمىلارمى؟ بو امام (چهارمان پنج گير) اعتقادى
برله معتقد بولوب ماه شريف آيى كورنسه ده كور
نماسه ده اوز سوزنده دوام ايتنه اوزى تراويح
اوقماسه ده فرض دن سهشنبه كون روزه بولغان
ديلار.

ايندى بو امامغه عيد فطر اوقو پنجشنبه گه كيلادر.
محله خلقينه برنچى محله گه تابع بولوب روزه گه كرو
سببلى چهارشنبه آي كورنماسه جمعه كون عيد اوقرغه
توغرى كيلادر. كر گانده امامنه تابع بولماساده چقعا
نده اوز امامينه اياروب پنجشنبه عيد اوقرغه تيشلى
بولامى؟ آلا كر گانده برنچى محله امامينه تابع بولوب
كر گياچ مذكور امام عيد رمضان نى كون اوقيدر شول
امامغه تابع بولوب افطار قيلولوب عيد اوقرغه تيشلىمى.

للورثة فان قضاة الورثة فقد برى من الدين وعليه
وزر مما طلبه وجعوده وان لم يقض فالاجر للطالب
دون الورثة كذا فى الكافى للفتاوى. هندية ج ۵
صحيفه ۳۶۶.

يعنى نصير اسملى عالمدن صور اديلر بر اوبير اچكى
انكار قيلسه الاچقلى كشى شول بورچينى انكار قيلغان
كشيني آنط ايتدر تورمى؟ ثله شول كويونچه
طاشلارمى؟ «ديو شول سوال گه بويله جواب ويردى:
الاچقلى كشى اختيار ليدر. تيلاسه آنط ايتدر تور تيلاسه
ايتدر نماز. اكر الاچقلى كشى وفات ايتسه بورچلى
كشيناك بورچى ورثه فايده سينه قالور اكر
وارثلر گه بورچنى اوتاسه بورچندن قور تيلور.
لكن بورچينى وقتندن كيچكديروى وانكارى نك
گناهسى اوستنده قالور. اكر وارثلر گه بورچينى
اوتاماسه، قيامت كوننده بوله چق اجر وارثلر گه بو.
لماس بلكه الاچقلى بولوب وفات ايتكان كشيگه
بولور ديمكدر.

ايندى بو عبارته دن شول اكلاندى كد بر او بر او گه
بورچلى بولسه ده الاچقلى كشى وفات ايتسه بو بور.
چلى كشى بورچينى شول كشيناك وارثلرينه بيرو
نيوشليدر. وارثلرى بولغان صورتده فقر اغه تصدق
ايله الاچقلى كشيناك حقندن قور تيلوب بولميدر.

۵ نچى سوالك جوابى بو صورتده كافر حقندن
قور تيلورغه طريق يوقدر مكر الله تعالى اوز فضل
وكرمى ايله فوتقارسه ممكندر. تصدق قيلولوب كافر
حقندن قور تيلوب بولمى در زيرا كافر ايچون صدقه
نك اخرة ايچون فائدهسى يوقدر. شونك ايچوننده
خصومة الدمى والداية يوم القيامة اشد من خصومة
المسلم ديه شلر.

۶ نچى سوالك جوابى بو ايكى خاتونك بالالارى
هر ايكىسى بر آنا بالالارى بولسه لر انلر آراسنده
نكاح يورميدر. زيرا انلر طوغان قرداش بولالر.
اگر بو ايكى خاتونك برسيناك بالاسى اولمى زو.
جندن اولوب ايكنچيسى نك بالاسى هر ايكى خاتونك

تهام تر کچه مذکور جماعت گه آنغار ترلق ايستوب
چواب يازماقنکزي اوتنوب

شاکر جان ابن ملا احمدجان سليمي الشرداني

اداره: رمضان آينک باش کونندن باشلاب روزه
بولو فرضدر. لکن رمضان آينک باش کوني،
شوشي کوندر ديب تعيين قيلوغه، پيغمبر من عليه
الصلوة والسلام افندمن خضرتلرينک ايتوينه کوره،
رمضان آينی کورور گه کرک. اگر بولوط سبيلي
کور نماسه، شعبان آينی اوتوزغه تولتوررغه کرک.
پيغمبر من عليه الصلوة والسلام (صومو لرؤيته
وافطرو لرؤيته فان غم عليكم فاکملواعدة شعبان)
بيور مشدر. يعني آی کورب روزهغه کریکزي آی
کوروب روزه دن چغيکزي؛ اگر کون بولوطلي بولسه
شعبان آينی اوتوزغه تولتريکزي ديمکدر.

شولای بولخاچ ايندی (چهار مان پنج گیر) قاعده سيله.
روزهغه کرو فرض بولميدر. "بو کون روزه فرض
بولدی" ديب ايتور گه رمضان آينی کورگان بولور
غه بياکه شعبان آينی اوتوز کونکه تولترغان بولورغه
کرک بولادر. بناء عليه مذکور محله قومينک (چهار مان
پنج گیر) قاعده سيله روزهغه کرماکچی بولغان اماملرينه
تابع بولو توگل بلکه تابع بولماو واکا مخالفت قيلو
واجب بوله در.

ايندی روزه دن چقغان وقتده مذکور امام (چهار-
مانی) ايله چيغا تورغان بولسه شوکا باشقه دليل
شرعيسي بولمهسه کينه اکا تابع بولماو واجبدر اول
امانک اعتقادی پيغمبر من نلک (وافطرو لرؤيته)
يعنی روزه دن آی کوروب چغکزي ديگان سوزينه
خلاف بولغانليغي ايچون البته روزهغه برگا کرگان
اماملری ايله برکه چغارغه چهار شنبه کون شوال آی
کور نماسه ياکه دوشنبه کون رمضان آينی کورگان
برلر بارليغي شرعی دليل لر ايله ثابت بولماسه،
جمعه کون عيد اوقورغه تيوشليددر لر.
بزم بولسوز لر مونی بک معتبر فقه کتابلر من نلک

بک کوبارنده مذکور (ولا عبرة بقول الموقنين في
وجوب الصوم على الناس) عباره سيده قوتلر در.
يعنی خالقغه روزهنگ فرض بولونده حسابچی لر نلک
منجم لر نلک سوزلری اعتبار قيلونمی؛ آزار نلک بو
کون رمضان باشی ديگان سوزلريله روزه واجب
بولمی ديمکدر.

هم پيغمبر من عليه السلامک (نحن امة امية لا
نکتب ولا نحسب) ديگان حديث شريفی ده حساب ايله
عمل گه يول قالدر ميدر.

حديثک معناسی: بز يازو بلمگان بر قوم من بز
يازميزده حسابده ايتمايمز ديمکدر

ایکی عيد شريف

اوشبو سنه عيد فطر جمعه کون کلسهده حنفی لر
قاشنده هر ايکسنی اوقه قلق تيوشدر.

(قد اجتمع في يومكم هذا عيد ان فمن شاء اجزأه
عن الجمعة وانا مجمعون ان شاء الله) حديث شريفی
قريبه خلقی حقنده اختيارلی اوله رق افندمن صلی الله
عليه وسلم جنابلری بز جمعه اوقيمز ديمشدر.

نسائی جنابلری «اجتماع العیدین وشهودهما» بابنده
بويله حديث کتر مشدر: کان رسول الله صلی الله عليه
وسلم يقرأ في الجمعة والعید بسبح اسم ربك الاعلی
وهل اناک حديث الغاشية واذ اجتمع الجمعة والعید
في يوم قرأ بهما) بو حديث ايسه هر ايکسنی اوقماقنی
مشعر در. (اجتمع عيد ان فصلی بالناس ثم قال من
شاء ان يأتی الجمعة فليأتها ومن شاء ان يتخلف
فليتخلف) حديث شريفی حقنده ابوالحسن السندي

جنابلری بويله ديه دور: رواه ابو داود في سننه عن
محمد بن المصفي نهذ الاسناد ضعيف لضعف جبارة
ومندل الراويان. فلو اجتمعوا لم يلزم الاصلاة
جامع الرمز ده اولان: فلو اجتمعوا لم يلزم الاصلاة

اری بعبون القلب مالله صانع وفقنچه بونلرک کله چکن جوغالاچقلرندن، او وقت دین الدن کیدوب ایش چوالاچقلندن، خبر ویروب اولتیماتوم دگل، اعلان حرب بیله ایتتمشمدن، کرک بیان الحق ستونلر نده، و کرک دین و معیشت صحیفه لر نده، خصوصتم وجدالم و محاربهم هب بونلر ایلدر. و فیما بعدده بونلر ایل اوله چقدر. تکرار ایدرم استقامتلی معلم افندیلره کرک عتیق کرک جدید اولسون محبت و احترامدن بشقه بر شیم یوقدر. آنلر بنم طرفمدن خاطر جمع، و آسوده حال، اولسونلر بن آنلره دائما دعاچیم یالکیز بن دگل، کچن سنه دین و معیشتده ردیہ یازانلرک بر ایکی دانه سنی استثنای ایدرم، فلانلرک کافه سنی دیندار، اتقاشعار، متصلب، متدین، جدیدی افندی لردرلر. کثر الله تعالی امثالهم. مقصده شروعدن قبل « صحافلك محررلك ندر؟ و محررلره نه کبی وظیفه مترتب اولور؟ » ولو اجمالا اولور سده آنی بیان ایدلم.

صحافلك و محررلك اوپله بر صنعتدرکه، بابل قل لری. و چینک سوری، و یونان و فنیقیلرک آثاری، و مصر اهراملری، و استانبولک دیکی و چنبرلی طاش لری، کبی الی یوم القیامه باقی فاله رق آندن هر شی استفاده اولنور. اگر صنعة تألیف و تحریر ارشاد عامه، و ارأئه طریق مستقیم، و ازاله سوء تفاهم، و رفع اختلاف و نزاع، و دفع تفرقه و تشتت، و تألیف قلوب، و جمع کلمه، و ایجاد اتفاق و اتحاد، و نشر معارف مفیده، کبی نفع عام، و احوال اجتماعیه، و اقتصادیه، و مدنیه، بی ترقی ایتدیرمک ایچون اولورسه بویله مؤلفات و تحریرات و مقاله لر نور بصائر انسان اولوب آلتون حروفات ایله تحریر ایتمه یه، و حرز جان مثابه سنده طومه یه، و بونی تحریر ایدن اللرده تقبیل، و یوزلره و کوزلره سورامه یه، شایان و سزادر. یوق اگر صنعة تحریر و تألیف هب بونک خلاقی اوزره اولورسه، اوپله تحریرات سافله، و مقالات ساقطه لر، تخریب بنیان اتفاق و اتحاد، و تفریق کلمات ملت،

احدهما عبار سنی حقنده در المختار صاحبی بویله دیور: (قلت قد راجعت التمرنا شی فرأیته حکاه عن مذهب الغير وبصورة التمریض) جامع الصغیر ده اولان: (عید ان اجتماع فی یوم واحد فالاول سنة والثانی فریضة ولا یترک واحد منهما) عبار سنی علماء کرام فالاول سنة دن مراد عیدنک و جوبی سنة ایلان دیهرک تاوئل ایدله کلمش لردر.

عید و عید و عید صرن مجتمعة

وجه الحیب و یوم العید والجمعة

عبدالله المعاضی

مشایخه

(باشی اوتکان نومرده)

و دیگر بریر ندرکنه بویله دیمش در: « اوله ایلدا ملالر و مدرسلریمز، سنم، تهذیب، حکمت، ملا جلال، دگل بوستان، کلستان، حمد بی حد، و ما اشبه ذلك ایله اکتفا ایدوب اعتقادلری غایتده صحیح، و کندیلری غایت متدین و متشرع اولوب اولیا دیمگه صالح اولمشلردر. جناب حق کافه لرینک قیبرلرن پر نور ایلسون. بز آنلره اطالہ لسان ایتیمبورز. و آنلری خیردن بشقه شی ایله یادده ایتیمبورز. و آنلری ذم ایدنلری احبابده طوتمبورز. لکن (الحکم بختلاف باختلاف الاشخاص و الازمان) وفقنچه عصر حاضریمزده آنلرک کیدشنچه کیتمک (یعنی طریق تحصیلده اسکینچه کیتمک) کافیدر دییمبورز. بلکه دیرز که کاشکه بونندن بر فرق اللی سنه مقدم متنبه اوله ایدیلر. و بو قدر دیمکله آنلری تجهیل و سب لازم کلمز. اه ایشته بزم بونندن اون دورت سنه مقدم یازدیغوز سوزلر و بیان ایتدیکمز مسنک. بونندن ذره قدر دوندکمز یوق و دونمیه چکز. او وقت دینسزلر بهورطه ده شیطان آستنده اولوب یگاده بورنلا دیقلرینی کوروب

و نشیبت اراء امتده اعداء بد خواهك طوب كله لارندن،
و مقوفات جهنمیة لارندن دها مدھش و مهلك، مدنیت،
واحوال اجتماعیه، ایچون سم قاتل اولرق، آتشاره
یا قیلمایه، بلکه ده حر وفات حرمتی اولمزه ابدست
خانہ لره آتیلمایه، و بوننگله بیاض و رفك یوزینی
سیاهلیهن بد جانیة ائیمه لئیمه، لعنت لاعنه، و قطع
اولنمایه، مستحقدر، انسانلر یر تیچی جانور لاردن
و بیلان چیان کبی زهرلی حشر اتندن نه قدر حذر
ایدرك قچار لرسه، عقلای بنی بشرده بویله اعتقادات
صحیحی زهرله بیچی، و افکار مستقیمه نی تشویشله بیچی،
افوال ساقطه نی مشتمل اولان تحریرات و مؤلفاندنك
او درجه، بلکه آندن دها زیاده حذر ایدرك آندن
پك اوز اغه قچار لر.

او یله افوال سافل، و مقالات ساقطه نی جمع ایدن
پچاره لری. ورق پارچه لری نی اولرینه کبر گیزمهدن
غایه الغایه اجتناب و احتراز ایدر لر. نصل او یله
یا پماسونلر؟ چونکه یر تیچی جانوار، و زهرلی
حشر اتك نهایت مضر تلری اولسه انسانك اوج بش
کونك حیات موقته سینه خاتمه چکمکله محدود اولوب،
اوراق مضره نك مضر تی ایسه انسانك حیات ابدیه سنی
بر باد ایتمک اولوب غیر متناهیدر.

بناء علیه فخر کائنات افندیمز صلعمدن (ان العبد
لینکم بالکلمة من رضوان الله لا یلقى لها بالا یرفع الله
بها درجات، و ان العبد لیتکم بالکلمة من سخط الله
لا یلقى لها بالا یهود بها فی جهنم (۱) و دیگر روایتده
ان العبد لیتکم بالکلمة ما یتبین فیها یزل بها فی النار
ابعد ما بین المشرق و المغرب) و دیگر طریقهده (ان
الرجل یتکم بالکلمة من الخیر ما یعلم مبلغها یتکب
الله له بها رضوانه الی یوم یلقاه، و ان الرجل لیتکم
بالکلمة من الشر ما یعلم مبلغها یتکب الله بها علیه سخطه
الی یوم یلقاه) و دیگر حدیثده (ان العبد لیقول الکلمة
لا یقولها الا لیضحک بها الناس یهوی بها ابعده ما بین

(۱) بو احادیثلر جامع الصغیر و مشکات و ترمیدین نقل اولنمشدر. منه.

السما و الارض، و انه لیزل عن لسانه اشد مما یزل
عن قدمه) و دیگر روایتده (ان الرجل لیتکم بالکلمة
لا یری بها بأسا یهوی بها سبعین خریفا فی النار)
و دیگر حدیثك آخرنده (وهل یکب الذئب فی النار علی
وجوههم او علی مناخرهم الا حصائد السنتهم) و بونلرک
امثالی پك چوق احادیث نبویه وارد اولمشدر. بو
احادیث تکلم حقنده ایسه ده فقط قلمک احدی اللسانین
اولوب، تأثیر لسانك تأثیر نندن دها اعم و اشمل
وابقی اولماسی هر کسجه معلومدر.

محرر اولان ذات او یله سطحی بر نظرله باقوب
کندی عندنده بر نقطه به نظراً مفید کور دیکلی مقالهی
نشر ایتیمه پك چابوق یلتینمه ملیدر. بلکه بش
اولچوبنده بر پیچملیدر. زیرا محرر یازدیغی مقالهی
یالکوز کندوسی و یاخود بش اون کیمسه ایچون
یازمیور. بلکه بیوک بر ملت، و عموم امت، ایچون
یازمیور. بر مقاله نك فرضاً بر نقطه به و یاخود بر قج
افراده نظراً مفید اولماسی جایز ایسه ده نقاط کثیره
و عموم افراد ملتله نظراً مضر غایتده مضر اولماسیده
طبیعیدر.

افلاطون « انسان الك اوافق بر اجراً اتنده بیله
کافه کائنات و ذراتك او اجراء آتیه قرشونه حال ونه
وضعیتم کسب ایدیه چکترینی دوشنهرک یا پمالیدر.
زیرا او اجراء اتده یالکوز ایشته کلنلرک دگل.
بلکه هر بر ذره نك دخلی وارد آنکده حقنی
دوشنمه لیدر» دیبور. (۱) ایشته فیلسوف اولانلر
بویله یاپار لر. فیلسوفلر بویله اولور لر. بر انسانك
اوافق بر اجراء آتنده کافه کائنات و ذراتك او
اجرایه قرشو آلحق حال، و وضعیتی دوشنهرک
آئیده رعایت ایتمک لازم کلورسه قوجامان بر ملت،
و بیوک بر امتك، احوالنی اصلاح اوغرنده درس
عبرت و یرمک ایچون قلمنی تحریرک ایدن بر فاضل

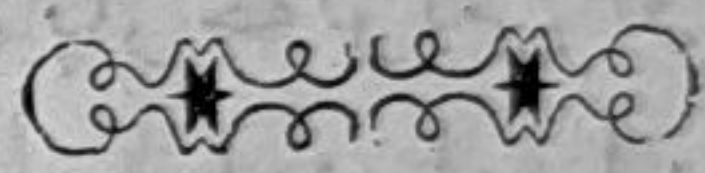
(۱) افلاطونک بو کلامندن سیدال حکما افندیمز صلعمک احادیث
سابقه لرینک وان العالم یرتغفر له من فی السموات و من فی الارض
والحیطان فی جوف الماء الخ دیدیکلی کلام در ربار لرینک سری
آچیق صورتده ظاهر اولمدهدر. منه.

محرره او ملتك عادات، و اخلاق، و اطوار، و مشوار،
 لرینی و آنلر ایچون صرف ایده چك كلامك آنلره
 نه کبی تأثیرات ایراث ایده چکنی دوشنمك بیک کره
 لازم اولمز می عجباً! محرر لره حکیماننه، و اققانه،
 و احتیاطکارانه، طاور اتمق لازم دکلمیدر؟ حکمت
 ایسه هر شینی کندینه لایق اولان موضعه وضع ایتمك
 دکلمیدر؟ من ام بعر ف عاده فومه فهو جاهل دینلمه شمیدر؟
 فاش یا پیورم دیه کوز چیقارمق حکمتدن مقتضای
 عقلدن صایلیر می؟

بوراده، بو حالده نه یا پمالی؟ هیچ بر سویلمه ملی
 و یازمه ملی و دائماً سکوت ایدوب طور مالیمی؟ دیه
 بر سوال وارد اولماسی، وارد خاطر اولیور جوابنك
 دیرز که: اوت بونلری احاطه ایدوب سویلمه می،
 اهلیت و لیاقت کسب ایتمه من ذاته، امور عامه ده
 سویلمك محظور و ممنوعدر. اما اهلیت و لیاقت
 و استحقاقی اولان ذوات کرام محترمه می، نیچون
 سکوت ایتمك و سویلمك لازم کلسون؟ اهلیتی اولان
 ذوات کرامه سکوت ایتمك گناهدر. جناب و اهب
 العطایانك بیوك نعمتی تعطیل و الهك قول لرینی
 آنكله انتفاعدن محروم ایتمکدر. عالمده حیوانات،
 نباتات، معادن حتی جمادات حقیره و حشرات مستحققره
 لر بیله ساکن اولمیوب، هر بر ذرات کائنات
 وجودندن مطلوب اولان، غایه کمالك تحصیلنه طوعرو
 حرکت ایدرک، غایه خلقتی اولان وظیفه سنی ادایه
 شتابان اولمقده در لر. او بیله ایسه، بر محرر محترم
 او بیله بیوك بر وظیفه مقدسه سنی ادادن کف ید
 ایدرک، او نعمة عظمانك شکر ن ادا ایتمیوب،
 ائی تعطیل ایتمك آنك حقنده نصل تجویز کور لور؟
 بالاده کی احادیث و نقوالك بوکا دلالتی و بونی اقتضاسی
 یوقدر. آنچق هر کس کندی درجه و رتبه سنی
 بیلوب، صرف ایتمیکی قول و فعلك فر شوسنده اولان
 لزه، نه درجه ایراث تا عییر ایده چکنی دوشنوب،
 احتیاط رعایت ایدرک صرف ایتمك لزومی
 بیلدیر پیور.

اوت انسان معصوم اولمدیغی ایچون، دائماً خطا
 دن محفوظ و مصون اولمز. فقط خطا ایله خطا بیننده
 اولان فرق بر ایله کوك بیننده اولان فرق قدر در،
 هایدی محرر لر خطاء عایدن محفوظ و مصونده
 اولمسونلر، اما فوق العاده اولان بیوك خطا لر دن
 صاقتمق قابلدر. بالفرض و التقدير بیوك خطا لر دن
 برینه دوچار اولمدیغی تقدیر ده منبهرلك، تنبیهی،
 و دیگر لر ك ارشادی، ایله او خطائی تعمیر ایتمك
 یعنی آنندن رجوع ایتمك و اعتراف ایتمك عین انسانیت
 و عین حقانیتدر.

اما بعد التنبیه و الارشاد عناد ایدرک او خطایه
 اصرار ایتمك کندی عفو اولمز بیوك خطا لر. انسانیت
 و حقانیتدن بهر اهل بعیددر.
 آخری وار. محمد مراد.

الاستشهاد

محترم محرر افندی!
 متواضعانه در بگرنی استرحام ائده من
 اوزمزنك اوشبوز مانمزغه مقدم، اوتكان زمانلرده،
 نهلر بولغان؟ كملر کیلوب کیتکانلك نی بلدره تورغان
 نرسهلر آثار عتیقه و آنلر نك نشله گان اش لر ی و قالدرغان
 اثر لر ی اولدقلری کبی، اول زمانلرده نیندای
 حیوانلر بولغان و نیندای بهیمه لر جرگان ایکاناکلرن
 بلور گده بعض بر برارینك سویه کلری طابولوب
 و کورلوب طور ماقلری در. (البعرة تدل البعیر و اثر
 الاقدام يدل علی المسیر) دیولگان قول الا عربی
 مفاد نچه شول زمانلرده بولغان حیوانلر نك سویه کلری،
 قیو قازوچی یا که باشقه چه پیر قازوچی لر طرفندن،
 پیر آستندن طابوب تورمقی زمان قدیمده، شوندا ی
 حیوانلر بولغانلقغه یقینی یعنی شیگی یوق بر دلیدر
 شول پیر آستندن چقمش سویه کلر، پیر آستنده یاته،
 یاته اوز اوزینه اوسکان بولمایوب، بر بیوك وزور

حيوان رنقى بولمق لازم در. منہ بوسويہ كلر نك شولای ئرى ويوان بولمقلارى البته موجب التعجب در.

بن اوزمده كچك چاغندان بيرلى فيو ياكه فنال كى فازما قازغانده ئرى ويوان سويہ كلر طابلايكان ديه ايشته ايدم. شوشى اوز اويازمده قايسى اولده ايكانى خاطر مده فالماغان كچرهك چاغمه بربيك زور سويہك كور گانده ايدم. شويہ ايتہ عمر اوز درغانہ بوسنه اييون نك ۷ نچى كوننده اوزمده بر شوب يغهور ياوماق و افع بولدى. يغهور بوزلى اولمايوب غير مهلك و ضرر سز بولسه ده، تمام شوب بولغانلقدن بلغهار طاشوب كو پرلرنى اغزوب بتوردى. هم يارلر يار له و قاز له طور غاچ بر اورندن يار ايشلوب بر بيوك و زور حيوان سويہ گى ظامر بولغان. يغهور توقته غانندن صوك يارطى ساعت مقدارى اوتكان تره زه مدن قاراسم تور كم، تور كم يار بوينه كشيلىر توشمكىنى كوردم، كشيلىر نك شويہ، تور كم تور كم عجله توشماكلرينه عجب له نهرهك اورامغه چغوب ايكنچى بر شونده تشوشوچيدن شونك نه وار؟ ديه صور ادم صور المش كشى، آنده بار ايشلوب بربيك زور سويہك چاغمان ديلر. ديب جوا بلانغاچ آنك بلدن، مينده اياره توشدم. ييدى سگز ارشمين تيره نلكنده بير استندن ايكى دانه قابورغا بر نيچه بالطر ونگهل سويہ كلرى هم دورت دانه تشش چغاروب آغانلر. قابورغالرينك، جوانلغنى اولچه توب فارادق جوانلق لارى ۳ و يرشوق يارم بولدى. ئوكهل لرن اولچه قاراديار ارتغى بلهن ۶ و يرشوق يارم بولدى. ودخى تشلرنى آلوب قايتوب گير بلهن اولچه ديلر برسى، برسى ۷ شر قداق (فونط) بولدى. مگر تشلر اورطه تشلر ايدى.

شوندىن صوك بو حدى زور تشش نينداى حيوانكدر. بونك حيوانى ايسان زماننده زور مى؟ و نيچه بوطلى حيوان بولغاندر ديه سوز له نيك تل گه آلىدى. شويہ منداكرده يدى قداق تششنى اعتبارغه آلوب ۳۳۶۰

بوطلى حيوان بولمق تيبشلى بولوى تخمين ايدلدى. چونكه اوزمانهز نك ۲ مثقال تشلى آط حيوانى ۱۰ بوط بولغانده ۶۷۲۰ مثقال تشلى حيوان ۳۳۶۰ بوطلى حيوان بولمق تيبوشلى در.

هونه بوكبى بيوك وزور حيوان آط ياكه صغر ده اولسون تسخير و توتوب جر توب عمل له نور گه «حضرت آدم عليه السلام نك ۶۰ (آتمش) ارشين اولماقنى هيچ عجب سز تيبوشلى بولوب حتى زور رهق بولوب بيه صبه در.

(خلق الله آدم وطوله ستون ذراعا) حديث شريفك حقاغنه بو بردليل علقى اوله بيلور. مونه مين بوكوبى ئرى ويوان سويہ كلر ظهورندن ابوالبشر» حضرت آدم عليه السلام» نك آتمش ارشن بولماقلقينه «استشهاد» ايتدكم كى، طوفان طاشو ينك بتون كره ارض ده استعاينده استشهاد ايدم سم كيله در. (وما كنا معدبين حتى نبعث رسولا) آيه كريمه سندن استدلالا نوح عليه السلام نك دعوتى اير شمكان بيرده طوفان بليه سى بولمادى ديب سوز سوز له و چيار بولسه ده مين اول آيه كريمه نى نوح عليه السلام نك بعثندن قبل گه خاص لاب طوفان طاشووى بتون كره ارضنى قابلاغان ايكان ديب نه يته من. چونكه طوفان على قول الجهور آلتى آى طاشوب استنده قالغان هر نه حيوان بار ايسه بار ينى قوم وبالچق استنده قالدردى.

صو طاشووينك خصوصى عملى قوم وبالچق اويوب آنك اول ئويگهن قوم، بالچق لارى صواوزى چيكان دن صوك ارض ويير بولوب قالماقنى معلوم السكل در. صووينه كوره قوم اويلوب قالماق دن نشى تيره ن صوغه تيره ن قوم بولماق لازم در. نه نه شول تيره ن قوملر ييدى سگز ارشمنلر قالن لى ده يير بولوب قالغانده شونك استنده قالغان حيوان سوياكلرى قازمه قاز و چيار طرفندن كيلوب كيلوب چيمقه لدر در. بونداى سوياكلر نك تابلووى نادر الوقوع و آزش ده بولمايوب هر چاق طابولوب

کوسنرمک، بر پاره‌ک اهمیت یوق چاره‌لری خیر خواهلر نسانیله بیان ایتمک ملی جریده لریک اک معتبرینه عیب دگلمیدر؟

اوزینک عطالتی همده گناهلری حسبیله حکومت کوزنده اعتبارینی غائب ایتیش اوفاق بر صوبر انیهده مفتیلک درجه‌سنه بر مستحق آدمی انتخاب ایدر ایسکن، عبدالعزیز افندی دولتشین، رضا افندی فخرالدین، ابرهیم افندی اهتمق کبی ذوانک اسمی ذکر فیلنور ایسه، «شو افندیلرک بری مفتیلک درجه‌سنه تنزل ایتسه‌لر یارار ایدی!» دیمکدن باشقه بزم بر سوزمز یوقدر.

بن شو سوزمی ملی جریده‌لره موافقت یولیله سوبله‌دم یوقسه، اوفاق فکری بیوک منبع‌لره اسنادحیل‌سیله سوز سویله‌مک جائز اولسه ایدی، یاخود حکومتک تعیین قیلنه‌چق مفتی مسئله‌سنه نظرینی اگ درست هم آچیق صورتله مطبوعات صحیفه‌لرک اعلان ایتمک ممکن اولسه‌ایدی، سوز البته تامامیله باشقه بر سوز اولور ایدی.

اوراسی شو ساعت لازم دگل. مقصد جریده محرر لرینک فکر لرینی حرکتلرینی وزن ایتمکدر. ملتی همده حکومتی اوقدر غافلدر گمان ایتمک، دون فکریلره اوفاق حرکتلره مطبوعات میدانته چیقمق - روحی اوفاق «یوادز» جریده‌سنک شاعنی ایسه‌ده، محترم «وقت» کبی اگ معتبر جریده اداره سنه هیئت تحریریه‌سنه هیچ بر صورتله مناسب دگل ایدی.

عجبا نه‌دن بویله اولدی؟!»

مونه بو موساقاینک، اوز دوستلری هم موساقای نك قومالاعنی یر گه توشرمی نورغان خیر خواهلری حقدده‌گی معامله‌سی. و آنلرک برده اورن طابیهی کوکگه چغار دیقاری موسالرینک اوزلری حقدده‌غی خیر خواهلیغی. فقط موسی دن بویله اشارنک صدوری عجب دگلدر، اول اوز کینه کیلماسه صحابی‌غه قدر طرنق باتره تورغان کشی: تعجب ایدیلرک نرسه:

مک فات صنالغان بر خفت مشربکه قارشو آنک خیر خواهلرینک اوکوز وضعیتی آماقلر نده‌در.

اما توبدن اویلاغانده مونکده وجه‌سنی طابارغه مه‌سکن. وبویله تصویر قیلوب قارارغه‌ده یول وار: بو خیر خواهلر موسی نی ئله نینداین تیتوللر ایله مطبوعات عالمنه چغار دینر. لیکن بوچغارو موسی‌ده اول تیتوللرعه استحقاق اولدیغندن هم موسی فائده سنی کوزلب چغارو ایدیمی؟ ئله اول تیتوللرنی موسی‌غه ولر من غیر استحقاق بولسه‌ده طاغوب شول واسطه ایله اوز منافعلرینی آله یبارو قصدیله چغارو ایدیمی؟ بو حقدده یقینی بر معلومات الیق بک جیکل بولماسه‌ده ایشنک باریشی شوشی سوکغی شقنی کورساتکاندای تویوله.

اما نچک‌کنه بولسه‌ده حاضرده بو خیر خواهلرغه فاضل محترمک احترامنی یوغالتورغه توغری کیلمیدر والا بو یاو میدانغه چیغه. زمانلر متحد بولماسه‌ده سوز ایکی توری چقمق لازم بوله. خلاصه بو خیر خواهلر ترسکلرینی اوبه‌سیلری کیلسه‌ده آغزلری یتارک توگل. بک یراقده هم کیری یاقده فالغان. مونه شونک ایچون آنلر وضعیت سابقه‌لر نده دوام ایتهلر دیب آکلارغه یاری. ایدی مفتی لک مسئله سنده موساقایمزک فکری نچک؟ مونه ایدی اول بو حقدده اوز قلمی ایله یازغان سوزلرینی شولوق نومیر ایدل غزیته‌سندن بعبارته کوچرو ایله قناعتلنه مز. مونه اول نی یازا؟

مفتی کیم؟

شو کونگی عرفه‌زده امور روحانیه رئیس. ریاستک معناسی‌ده معلومدر. بوکا کوره، قرآن کریمی تامامیله بیلمک، کتب حدیث‌ده محفوظ همه‌سنتلر دن خبر دار اولمق، علوم اسلامییه گوزل صورتده آشنا مفتیلره شرط اولسه کرک. امور روحانییه احکام شرعییه نظارت ایتمک، شو کونگه زافون حکمیله، هیئت وظیفه‌سی صوبر انیه وظیفه‌سی ایسه‌ده، مفتیلک حقدده شو شرطلر همان شرط اولسه کرک. زیرا

صوبرائیه ریاستی ده مفتی الہندہ در امور ذہنیہ یہ نظارت ایدہ چک صوبرائیہ اعضاءرینک ہر برینہ، مقتیلرینہ قاضیلرینہ؛ شریعت اسلامیہ وکیل اولی بیلور قدر عالم اولمق البتہ ضروردر عموم اهل اسلامک حرمتی ده، اسلامیت حرمتی ده بونی اقتضا ایدر۔

اوزمزی، دینمزی احترام ایدر بر ملت اولسہ ایدک، صوبرائیہ من اعضاءری، مقتیلری ده قاضیلری البتہ بویله اولور ایدی۔ بر کون کلور، بلکہ اویله اولور۔ شو ساعت ده ایسہ، شو کونگی حالمزی، حکومتک نظرینی اعتبار قیلوب، سوز سویلہ مک لازمدر۔ بوندن صوٹک انتخاب قیلنہ جق مفتی صوبرائیہیی اساسنک، ایدہ نلرندہ دیوار لر نک، بولنور چوب چارلردن توز انلردن طار اقلردن الئدہ گی مدتلا سیلا تطہیر ایدہ بیلور قدر خدمت صاحبی، مدرس لراک معلہ اماملرینک احوال دینیلرینہ درجہ علمیه لرینہ اصلاح ایدہ بیلور قدر علم ہم اہلیت صاحبی اولمق لازمدر۔ بوگامقدر ذات لسان بیلمز ایسہ ده ناظرلر خانہ سنہ ده کیدر، ایمپراتور خضرتلرینک حضورینہ ده قبول قیلنہ بیلور۔ دولتک شو کونگی داخلی اجتماعی حالندن خبردار اولمق، روسچہیی ده آکلامق لازمدر۔ لیکن مدرس لراک اماملراک حاللرینہ درجہ علمیه لرینہ، اهل اسلامک امور روحانیہ لرینہ اصلاح یولندہ خدمت ایدہ بیلور قدر وجدان ہمہ مت صاحبی اولمق، قران کریمہ، احادیث نبویہ علوم اسلامیہ یہ آشنا اولمق برنچی درجہ ده لازمدر۔ زیرا مقتیلراک قاضیلراک بزم ایچون اہمیتلری فائدہلری بالکز شو جہتلہ اولور۔

موسافاینک بو سوزلری، یوقارودہ تعریف ایدلش عنقانی مفتی قیلو، یا کہ مقتیلکنی شول عنقاغہ مصداق ایتودن بشقہ ہیچ نرسہ توگل اید۔ کنی ہر کم آکلاسہ کرک۔ شو زماندہ قران کریمہ تمامیلہ بیدگان، کتب احادیث ده محفوظ ہمہ سنتلر دن خبردار اولغان، علوم اسلامیہ گہ گوزل صور

تدہ آشنا اولغان، ایمپراتور خضرتلرینک حضورینہ قبول قیلونہ بیلوردای، دولتک شو کونگی داخلی اجتماعی حالندن خبردار اولغان، روسچہ آکلاغان بر ذاتنک البتہ عنقا اولجفی ایلہ ہر کم حکم ایتسہ کرک۔

فیلیہ تون.

«عید کونلر ده»

بو کون عیدنک برنچی کونی اولغانغہ خلق ده خصوصاً مسلمانلر ده طاٹ وقتندوق ئلله نیندایون مرغوب و ممتاز حرکتلر حس ایدر گہ ممکن ایدی۔ بو کونگی قیاش آیرم بر نور وشادلقلی یاقتاق ایلان صوم شرافتیلہ مشرف اولان اہالینی کوررگہ آشقان توسلی همان یوقاری امطلہ ایدی۔ قیاش غایت سرورلی حرکتیلہ «ضحی» وقتینہ ایرشدی۔

دیانتلی مسلمانلر خدا حضورینہ باررغہ حاضر لنگان توسلی «مصلی» غہ جینالہ باشلادیلر۔ عبادتکہ موانستلی و عبودیتنی سویہ تورغان کشیلر طبیعی آغی صفی لرغہ اولگرو اوچون باشقہ لرغہ قاراغاندہ ایرتہرک کیلگانلر ایدی۔ ضرغنہ بر میدانده مکتب کشی نک جینالولری، فقیر بولسون بای بولسون علی السویہ صفلائب اوطرولری چنلاب ده بو کون نک علویتنی کوستر مکدہ ایدی۔ اہالی آراسندہ چامالیلر اکثریت تشکیل ایتمکدہ اولوب بعض بر صنفلریدہ تیکہ گنہ بورک کیوب، موینلریندہ طاش کبی قاتی یاقا بران قرشاب قویغانلر ایدی۔

شول وقت بیک صوٹلابقنہ اوزی نک اهل یاران لرین آلوب کاشی آغایسہ «مصلی» غہ ایرشدی۔ اول اوزی روزہ توتماغنغہ، عیددن، باشقہ کشیلر کبی

تأثیر لانه اینچه بو جیولشنی عادی بر جیلش دن غنه حساب ایتکانه اچا صاوی صالداتلر کبی قارانب اوطردی .

اول هر وقت آق وقار ا اشلاپه لر کیوب یور و گانگه ، عیدکه بورک کیوب کیلویین برده کیلشدرمی ، هر کم آنک بو کونگی اوز گار شینه قار انمان توسلی ایدی . در واقع آنک یلینه بر گنه مرتبه کوب بولسه ایکی مرتبه جماعت نمازینه کیلوی هر کمنی تعجب لندر الی . اوز افده اوتمادی عید نمازینه کر شو او چون نیت اوقلدی . کاشف آغایده تار چالبارلارین یوقار یرق تارتب یاقاسن بوشایتب قوللرین قلاقلرینه طابا کوتاردی .

هر کم خداغه کمال حضور ایله سجده قیلغانده کاشف آغایده شونلر رهنندن یانقان ایدی ، گناه شوملغینه قارشلی باشندن بورگی توشدیده کیتدی . اول نماز اچنده آغز اچندن : « آخ چورت وازمی ! » دیب پشلد ابده قویدی .

نماز تمام بولدی . امام منبر گه منب نهی عن المنکر امر بالمعروف حقنده سوزلر سویلار گه کرشدی . شول وقت سوز مناسبتیله تیاتر کبی منهیاتلره کوچوب تیاترنک درست تو گللیکن و بارغان کشیلرنک یاقا لری زبانیلر قولپنه توشاچکن سویلادی .

شول وقت بو سوزلر کاشف آغاینک اوزینه ایتکان توسلی اولوب کوکلنده ئله نینداین جراحت پیدا ایته باشلادی .

عید تمام بولدی آرتدانغنه بر کشی : « حضرت عیدنک ایکنچی کوننده تیاتر بوله ایکان ، شول تیاترچی لرنی منع قیله سی ایدی » دیدی .

بر وقت دورر - طاوش کونارادی : « مونده تیاترچی لر بار ! . شونلرنی حضرتلر توبه ایتدر سونلر ! » . ایکنچی بره ولر : « اول تیاتر کیرک دیگان کافر لرنی توتب قینارغه کیرک ! » دیگان طاوشلر ظهور ایتدی .

شول وقت کاشف آغای باشندن قاچقان شیطان کبی ئلگی اییداشلری برلن بر گه طایارغه کرشدی . خلق آراسنده « توتغز شول .. لرنی انه تگی آچ ابلیس کور سنمی نیچک قاچا ! » دیگان طاوشلر ایشدیله باشلادی . کاشف آغای عیدکه اشلاپه کیوب بارمغانینه اوکندی . اشلاپه کیسام ایچماسه طاماشاچی لر زمره سندن بولور ایدم دیب خسرتلنه خسرتلنه قایتب کیتدی

عیدنک ایکنچی کونی شاهی آبری اوزینه کیلهسی خدای قوناقلرین کوتوب بالالارین شایارتب اوطره ایدی ، شلدررر ایتوب زوانوق بیرلدی .

خوش کیلدیلر خوش مر حبا !

اسانک صالوق صور اشب عید قوتلوق مبارک بولسون دیشکاج ایکی اراده سوز باشلاندی .

شاهی : صوگ نیلر بار سویلی اوطر !

کیلوچی : الحمد لله طنچلق . بویل رمضان شریفنی بیک یخش اوتدی دیب او یلاب کیلیم ئلی .

شاهی : ای ای . حضرتلر گه الله رحمت ایتسن وظیفه لرین یورینه یتکردی لر .

کیلوچی : آلاین آلی دیسنده آگار بیک اچی پوشقان کشی لرده بولدی .

شاهی - آنک کبک ات اورر کروان یورور . (شاهی چای آلورغه کیته شول اراده کیلوچی) :

- موگار ایندی ابلیس نک بیک اچی پوشقاندیر ابلیس ده بیک رنجگاندر !

شاهی - کمار رنجگان دیسون وقتچی لرمی ؟

کیلوچی - یوق ، آلی دییم ابلیس دیم .

(طاغن سوزنی چنایاق طاوشلرندن آکلی آله اینچه)

شاهی - ه بار الله ولی دیسنمی ؟ رنجسین یاخوش

رنجسه ! آنک کبک ایتدم ایچ یورر دیب .

کیلوچی : امین ابلیس رنجگاندر دیگان ایدم .

شاهی - رنجسین جانی جهنم گه ! الی جهنم زمره .

طاوش . کیلوچی چغب کیتکانگه قدر دوام ایته

عیدنك اوچونچی کونی. قویاشقه آرطی براسن اورامغه پاراطنی قاراغان ایکی قاباطلی بر اویسگه سعدی افندی کوگلسز گنه کیلوب کردی.

خواجه، عیدکه کیلوچی لرنی صایلابقنه کرتدکنندن خادم نك آنی کرتوینه کم ایردن طانه اینچه آچولانورغه حاضرانگان بولسه ده سعدینی طانغاچ ایدوق! اسانمی صاومی نیگه بولای کوگلسز کورنه سن؟ دی

سعدی: آرتق نی یوق، کیچه تیاتر گه بالائر برلن جماعتنی بیارگان ایدم اوزم هوشم درست بولمغانغه بارمی فالغان ایدم. ئولسکان تزییم ئلله نینداین کامپا نیهغه قوشب کیتکان

خواجه: کینسه کیلور. آنک اوچون نیک قایغر اسن سعدی: آلابن آلابده. ئلله قایدده رهتسز کشیلر برلن او طروب تگی متعصب لر طرفندن قویلغان کشیلر قولینه توشب خراب بولماسندیم؛ آلا بیت یاماننی یخشرنی قارامای آلوب کیته بیرهلر.

خواجه: ای اول بیت بتدی ایندی آلا بیت رمضان اوتکانچه گنه دیب اشدیم.

سعدی: یوق! عیدنك اوچ کونینه قدری.

خواجه آلامی؟ آلامی ایسه منمده برنچه پیرکا. شچک لر کورنمی ئلله آلا رنی ده چاستغه اوزاندیلر می ایکان؟

سعدی: بلیمیم! نی دیب ایتیمیم.

شول آرادده خواجه اوغوست ۱۹ نده چقغان ۸۷۰ نچی نومرلی بولدز عزته سنی آلوب کیله، منته هادی افندی بو حقدده نی یازا.

سعدی - مین آنی کوردم. حتی تگی خلفه گه ده اوقب کورساتدم.

خواجه: صوگ اول خلفه نیدی.

سعدی - اول «آنک کبک کو بدن چوتنمیچی کافر بولغان کشیلر نك چوقنولرنده اسلامیت که برده ضرر یوقدی. حتی چوقنسه لر رسما شوندی کشیلردن اسلام طازارر» ایدی دیبکنه قوبیدی.

خواجه: صوگ نفوس کیهی دیبادگمی؟

سعدی - دیدم، «الی جهنم زمرا» دی

خواجه: صوگ بار کشینی جهنم که تیاب بترهلر کهلر گنه صوگ جنت که کره ایندی؟ دی

سعدی: اولمی؟ خداینی بر دیب چنلاب اوشانغان، پیغمبر لرنی حق دیب بلسگان کشیلر، هم قالدیر ماینچه بش وقت فرض نمازنی روزنی، بای بولسه زکوة وحجنی برینه بترکرگان کشیلر. کشی حقن آسامغان کشیلر گنه جنت که کرهلر» دی.

خواجه - أنه شونك اوچونده بز گه موسی بیگی دن ایرلورغه یارامی. اول ایچماسه یولنی کیگایینه وبز مچهرک بورغالی. بر یلنی مین آکا تگی اد ده بر قارتدن باشقه برده روزه توتوچی لری یوق دیگان ایدم شوگار کولاگنه

سعدی: آلامی بولغاچ بز گه موسی غه بیک احترام ایتار گه تیوش! آلی مین ضیاءالکمالی نی اوزمز گه یول باشچی دیب ظن ایته ایدم آلامی بولغاچ موسی غه اینانام!

کل حزب بما لیدیم فرجون. (توش) زاری

تورلی خبر لر

رمضان روزه سی حقنده

اورنبورغ دیانت پرور مسلمانلر نك بو سنه جمعیت یاصاب روزه توتمه سان کشی لرنی احتساب ایدولرنه اورسکی ده اولان دیانت پرور مسلمانلر شاد اولدیلر. فقط اوزلری بوسنه شیله جمعیت یاصارغه صوگغه قالدیلر. شولایده بولسه امام افندی لر خلققه شول حقه اوتکون وعظا سو یلادیلر و کلاچک سنه سینه جمعیت یاصامق بولدیلر مجتهد فتوا سی تاءثیرندن مو بو سنه هر یرده روزه توتمه سان مسلمانلر کو برك اشیدله بعض یاش امام لرنک اوزون کونک روزنی جمعده خلقعه تبلیغ ایتدی ده ایشدلی بناء علیه کلاچک

سنه هر يره شيله جمعيت باصامق الزم اولور حكر متك
موافقت ايده چك دور .
عبدالله المعاضى

عید کون تياتر - ايدل غز نه سينك ياز غمینه کوره،
استر خانده عیدنك ايکنچی و اوچنچی کونلرنده جمعيت
خيريه فايدہ سينه تياتر اوله چق ايمش .
جمعيت خيريه جمعيت اسلاميه اسملرنندن محترم
عید کونلرينك حر متنى يبار و خبرلرى، چن مسلمانلر
اوچون البته کوكالمى خبرلردن دگل .

مفتى لك مسئلهسى - نوره مفتى لك مسئلهسى
حقنده توبنده گى سوزلرنى اوقدق:

مفتى لك مسئلهسى حكومت دايرو لرنده قوزغاتلغان .
بعض كانديداتلر حقنده سوزده بولغان ديب غزته لر
مزده يازلغان ايدى .

بز بو خبر حقنده بلشك منيستر ستواده بو مسئله
قوزغاتلغانى يوق ايكان مفتى حضرتندنه بو وقتده
استعفا قيلوب آتستافكه صوراب بوندای عريضه نك
كيلگانی يوق ايكان .

اداره - بونك اصلن يوللردن صورار غه تيوش!

خارجى خبرلر

توركيه - اتحاد ترقى كاميته رسى صورتده
طاوش كوبلگنه قاراب مجلس مبعوثان، صايلاولرينه
قاتناشور غه فرار بيرگان لر .

آرناودلر - آرناودلر حقنده خبرلردخى تورلانه
باشلادى. آنار نك توركيه گه دشمانلغن همان آرتدرب
يازالر .

ايمش آنار آفستريه غه اوشانب اوز آرا بر گش
توركيه گه خلاف حر كتنى دخى فونلار گه ايتهلر .
آفستريه ده آنلر نك آفتانوميه صور اولرين معقول
كوره ايكان .

شونك اوچون آرناودلر اوزلرى مسكون شهر
لردن توركيه نك تر كلردن تعيين ايدلگان مأمورلرنى
قووب آنلر اوز نينه آرناودلرنى قويه باشلاغانلر . ايمش .

قارا طاغ - قارا طاغ حدودندگى چوالشلىر ئلى
باصلغانى يوق . جريده مخبرلرى تورك عسكزلرنك
قارا طاغ غه قاراغان اون اوچ اولنى و بر مناسترنى
ياندرولرى حقنده يازديلر .
قارا طاغ برلن ايكى آراده چنلابوق صوغش
بولويده بعيد توتلمى .

اورنبورغ خبرلرى

عید کونی: عید سعیدنك حمولى مناسبتيله بستون
مشتريلرمزى خصوصاً، روزه توتقان مسلمانلرنى
عهوما، چن کوكلدن تبريك ايتهمز
جناب حق سلامتلك ایلان استقامت وهدايتده
دخى چوق رمضان روزه لرى توتوب عیدلر بنى
کوررگه موفق ایتسون ديه دعاغه قول کوتارامز .
هيئت اداره

وطن صوغشى يوبيلهسى - کون قزو اوراملر
تورلى فلاقلر برلن زينتلنگان، تورلى اورنده
موزيقه صدالرى، شوگا مغرورا اهاليدگى حر كتلر
بو کونده بر خصوصيت بارلغن جانی بار كشيملره
بلدرراك ايدى .

شول مناسبت ایلان منده اورامغه چغوب بر قدر
گيتكچ وطن صوغشینه مسلمانلرنى اشتراككا دعوت
ايتگان ايكى كشينك كيتب بارغانلرين كوروب آنلر
ايله سلاملاشقاج انلر اوز يولينه مينده اوز يوليمه
كيتدم .

بو وقت ساعت اون بر گنه ايدى . لکن تسكى
كشيملرنك آشغبار ولرينه قاراغانده ساعت اون
ايكى ياخود اذان وقتى بولور غه تيوشانى ايدى .
شونلردن آيرلوب اوچ دورت مينوت قدر وقت

اوتمادی ایکنچی بر کشی آط ایلان اوچرادی اول:
 «یا نیشلاب توراسن کروان سرای تیرہسی توب
 تولی خلق حضرتلر باریدہ شونده، حاضر نماز او قیلر
 ده صابورغہ (چرکاو) اولگررگہ دیب آشغب یوریلر»
 دیب آشغب آشعب سویلاب مینم جیباو بارغانہ نمازغہ
 اولگورہ آلمایہ چغمنی آگلانندی. شوندن صوگ مینده
 ایزوشچک برلن باردم.

در واقع مسجد احاطہ سندنہ سیرچی خلق کوب.
 مسجد ایشکندن کردم. بر نچہ حضرت ہم باشقہلر
 ئلسلہ نرسہ کوتاروب باررغہ وسوز سویلی بلوچی
 بر کشی نابارغہ مصلحت ایدشلر ایدی.

حضرتلر اشغندہ فرض بولمہ سینہ کرہ تورغان
 بوصاغدغہ سویالب قویلغان، عادتدہ اولگان روسلر
 اوستینہ قویلہ تورغان بر «ژینوق» کورگان ایدم
 قوطلرم اوچدی. مسجدنک مسجد ایدکن اونطہ یازدم
 شولایده مسجد کہ کردم. فرض بولمہسی نک ایشکی
 توبندہ طوپلانب طوپلانب سویلاشوچی لر گہ «سویلا
 شماگن! دنیا سوزی مسجددہ درست توگل دیب»
 دخل ایتب اوزماچی ایدم. بر کشی: حضرت کیلہمی؟
 دیہ اوزیچہ بر سؤال قویدی. مین باش سلکب یوق
 دیدم.

اوزاقدہ اوتمادی بر حضرت «وقت یتدی صافلانہ
 باشلاغز. لکن بیلیت سز کشی لر موندہ کرماگن»
 (فرض بولماسینہ) دیدی. (شول آراده خلق دہ اعتراضی
 سکونت ...) دیہ بر نچہ کشینی تورغزب بیبارگاج حضرت:
 «ئنه بیات سز کشیلر یوقاری منسون لر.» دیہ محرابقہ
 طابا کیتدی.

شول آراده ایشک توبندہ مسجدنی اذن عام
 لیکدن چغاروچی حضرتکہ بحث ایدوچی لر الله اعلم
 یایتاق بار ایدی. آشغبقنہ نماز اوقلدی، اوراد
 منسونہ وتسیبیح سزنی سزگنہ دعا قیلندی، شوکا
 یالغاب برہو «یا ایہا النبی حررض المؤمنین علی
 القتال» آیتنی اوقوب چنلابوق صوغشینی ایسکہ توشورہ
 یازدی. شوندن صوگ وعظ سمان عربیات فاتشلر

کورکام جملہلر ایلان حاضررون مخاطب اولدیلر.
 موضوع مسئلہ و مسند حرکت اقتضاسیلہ در
 اولگان پادشاہلر نک و فرانسوز صوغشندہ اوچاستوویت
 ایتکان پالقاونیک لر نک: تر بہارینک پا کلاگینہ ورو
 حلرینک شاداغینہ بردعا قیلندی. اش تمام بولغاچ
 تورہ باشلادق. کرورگہ اذن عام بولمغان کبی
 چغوغدہ بولمادی. هر نصل چقدق.

ئلسگی ایبرنی کوتاروب آلدن ایکی کشی کیتدی.
 ارتندن چالمالر ایلان حضرتلر، باشقرتلر،
 عواملر ... فقط آشغو بوشقہ کیتدی. صبوردہ
 غی خلقدن یالمر ایسہ. تاتارلر نی کوتہمگان لر!
 طاوش، بیلیت سزلر ارتقہ فالغز دیہ ازغش. شوندن
 صوگ خاقدہ مایوسیت حس ایدلہ باشلادی. نمازنی دہ
 قایتاروب او قورغہ دیب سویلہنہ باشلادیلر. قاراسم
 ساعت یاگا بر نچی یارطی. دیماک نماز وقتی، ئہ بز ئللہ
 قایچان اوقب بتب اوزون وعظ تگللاب تر تییلیم
 یارطی یولغہ یتکان مز.

دخی کوتلسز کویی بیک اوزاق کیلب ایسنسکی
 اورامغہ کرگاج ولی حضرت مجلہ سندن نمازدن یاگا
 چغوچی لرہ تصادف ایتدک. صاحب گرای آبزینی
 کورگاج (نمازدن قایتوچی) آی نماز بیک ایرتہ او قلغان،
 بعضیلر: ئللہ بر ساعت الک او قلغان دیہ سویلہنہ سویلہنہ
 میدانغہ باروب یتدک، منہ شونده غنہ بیلتلی کشیلر
 گہ بر قدر امتیاز ویرلدی. آنلر نی آلوب کروپ
 بر آری بر بیرری یوروتہ یوروتہ باشلرین ایلہ ندر
 بتردیلر. تسیک موزیقہ اوینالغاندہ بر قدر راحت
 بولسہ بولغاندر. شوندن صوگ قارارغہ وقت بولمادی
 فقط کلاپار تریت آلغاندہ (رسم توشرتکاندہ) بر حضر
 تئک توزانتب او طروویغنہ کوزگہ چاغلادی. رحمت!
 کمگہ؟

مخبر

محرری فیض خان داودف.

ناشری محمدولی بن عبدالغنی حسینیف.

Издатель Мухамедвалий Хусайновъ.

Редакторъ Фаизханъ Даутовъ.

Типографія журнала „Динъ ва Мағишеть“
въ Оренбургѣ.